

УДК 81:811.111

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІДИОМ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Є. В. Стецюк

студентка 2 курсу, група М-21, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.ф.н., доцент О. М. Ботвінко-Ботюк

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті розглянуто особливості застосування ідіом в англійській мові. Висвітлено загальну характеристику ідіом та їх роль. Доведено важливість використання ідіом під час вивчення англійської мови.

Ключові слова: ідіома, англійська мова, фразеологічні зрощення, фразеологізми, класифікація, походження, сфера використання.

В статье рассмотрены особенности применения идиом в английском языке. Освещено общую характеристику идиом и их роль. Доказана важность использования идиом при изучении английского языка.

Ключевые слова: идиома, английский язык, фразеологические сращения, фразеологизмы, классификация, происхождение, сфера использования.

The article deals with the features of the use of idioms in the English language. The general characteristics of idioms and their role are highlighted. The importance of using idioms while studying English is proven.

Keywords: idiom, English language, phraseological merging, phraseologisms, classification, origin, sphere of use.

На даному етапі розвитку людства знання іноземних мов – невід’ємна складова успіху в сучасному світі. Загалом людина, яка володіє мовами – це різнобічно розвинута особистість, володіє кращими здібностями до вивчення нового, вільніша та більш впевнена у спілкуванні з людьми. Усім давно відомо, що англійська мова є офіційною мовою ділового спілкування, Інтернету та усіх новітніх комп’ютерних розробок, техніки, бізнесу і торгівлі, науки і мистецтв. Ми маємо справу з нею на роботі, навчанні і навіть відпочинку. За даними відомого довідника мов світу «Ethnologue: Languages of the World», зараз на Землі існує 7,099 живих мов [6]. Англійська мова – мова, що належить до германської групи індоевропейської сім’ї мов, одна з найпоширеніших мов у світі, особливо як друга мова та мова міжнародного спілкування. Це офіційна мова у більш ніж 60 суверенних державах [7].

Варто зазначити, що ідіоми широко застосовуються у всіх сферах життя, до того ж як у письмовій формі так і усно. Часто вони є «пасткою» для іноземців, так як зрозуміти їх значення є досить складно. Нажаль, існує багато проблем викликаних тим, що ідіоми є недостатньо вивченими, їх структурно-семантичні особливості є дослідженими не на належному рівні – це і зумовило вибір теми та пояснює її актуальність.

Ідіома – стійкий неподільний зворот мови, що передає єдине поняття, зміст якого не визначається змістом його складових елементів. Термін «ідіома» походить від давньогрецького слова «ндіома», що означає «особливість, своєрідність» [4].

Як з'явилися ідіоми в англійській мові (English idioms)? Перші ідіоми виникли в зв'язку з тим, що носії англійської мови, любили «грати у слова», намагаючись справити враження на адресата. Власне кажучи, вислови, які використовувались в мовленні буквально, почали застосовуватися людьми і в переносному значенні. Процесу появи ідіом також завжди сприяють історична та культурна ситуації. Зазвичай люди використовують ці вирази, щоб надати розповіді більш жвавішого та яскравого характеру, або щоб виділитись з натовпу та підкреслити свою індивідуальність.

Серед фразеологічних зрощень виділяють наступні підтипи:

1) Фразеологічні зрощення, у складі яких є так звані «слова-некротизми».

Наприклад, англійська ідіома «to buy a pig in a poke» на позначення невігідного придбання чогось, що не було уважно розглянуто передусім (порівн. укр. ідіому «купувати kota в мішку»). Лексема «a poke» позначає «мішок» і є архаїзмом (сучасний синонім «sack»), який в сучасній англійській мові вживається лише у вищезгаданій ідіомі. Тобто ми спостерігаємо випадок, коли лексема продовжує жити значно довше у межах ідіоматичного словосполучення, аніж у вільному використанні.

2) Фразеологічні зрощення, що містять граматичні архаїзми, які є синтаксично неподільним цілим.

Так, ідіома «I am good friends with him» («ми з ним добрі друзі») є, з точки зору граматичної структури, неправильною та нелогічною. Займенник «I» стоїть в однині, проте зазначена форма є неможливою, хоча значно більш логічною.

3) Фразеологічні зрощення, що стали нерозкладними як лексично, так і семантично, наприклад «to go through thick and thin» [8].

4) Фразеологічні зрощення, котрі являють собою таку семантичну єдність, що лексичні значення компонентів зовсім неважливі для розуміння цілого[3].

Проте, слід зазначити, що в британському та американському мовознавстві більшу популярність має «широкий підхід» до проблеми ідіоми. До складу ідіом західні лінгвісти відносять не лише фразеологізми усіх типів, а навіть і паремії – приказки, прислів'я, крилаті вислови, цитати тощо. Так, Ричард Спієрс у передмові до «Словника американських ідіом» пояснює вибірку одиниць для даного видання наступним чином: «Every language has phrases or sentences that cannot be translated literally. Many English, proverbs, slang phrases, phrasal verbs, and common sayings offer this kind of problem. A phrase or sentence of this type is usually said to be idiomatic. This Dictionary is a collection of the idiomatic phrases and sentences that occur frequently in American English» [1]. Варто звернути увагу на те, що це набагато глибше визначає поняття «ідіоми» адже до складу ідіом віднесені і словосполучення, і речення (sentences) різного характеру: кліше, прислів'я, сленгові вирази, мовленнєві штампи (common sayings), яких пов'язує одна спільна риса – ідіоматичність. Схожим способом укладено більшість інших оригінальних словників та довідників ідіом англійської мови. Автор іншого популярного словника ідіом Вільям Колінз, зазначає: «Вивчаючи ідіоми, завжди стикаєшся з двома найголовнішими проблемами. Перша – проблема походження. Як зазначає Піарсел Сміт, навіть фахівці не в змозі чітко і впевнено пояснити значення багатьох ідіоматичних виразів. По-друге, існує проблема зв'язку між походженням та поточним використанням. Часто стає необхідним, вивчаючи ідіому, наявне значення якої зрозуміло і широким загалом використовується правильно, визнати, що зв'язок між походженням та значенням не є відомим» [2].

Варто зазначити, що ідіоматиці притаманні такі функції як:

- ✓ виражальна;
- ✓ характеризуюча;
- ✓ покращення пам'яті та процесу запам'ятовування;
- ✓ заміна слів та виразів з негативними конотаціями;

- ✓ вираження жартівливого, іроністичного або саркастичного ставлення;
- ✓ вираження позитивного або негативного ставлення;
- ✓ приховання дійсного стану справ;
- ✓ моделююча;
- ✓ здійснення впливу на адресата;
- ✓ збереження національного колориту;
- ✓ кумулятивна тощо.

На початку 60-х років ХХ ст. була створена функціональна класифікація фразеологізмів. На основі функцій вони були розділені на дві групи:

- 1) номінативні фразеологізми;
- 2) номінативно-експресивні фразеологізми.

Перша група – це стійкі словосполучення, що мають семантичну цілісність номінації на основі власного лексичного змісту компонентів і ті, що створені на основі переносного значення одного з складових частин, та стійкі дієслівні сполучення. Друга група містить у собі семантично модифіковані фразеологізми у формі словосполучень та речень.

Головними сферами вживання ідіом є фамільярно-розмовний стиль та розмовний стиль зниженого регістру. Протягом останніх десятиліть спостерігається карколомна тенденція до широкого вживання ідіом у публіцистичному стилі мовлення [5].

Отже, в результаті дослідження особливостей застосування ідіом можна зробити наступні висновки:

- Ідіоми складно перекласти, зберігши їх зміст. Для їх розуміння необхідно знати особливості мови, літератури і культури конкретної мови.

- Проаналізувавши літературні джерела можна переконатися, що в сучасній науці є чималий обсяг робіт, які присвячені дослідженню проблем процесу спілкування.

- Вивчення та використання ідіом дозволяє краще розуміти носіїв мови та почуватися впевненіше під час розмови, надає розповіді більш жвавішого та яскравого характеру.

- Провідними системними характеристиками ідіом є образність та яскраво виражена експресивна функція, адже всі ідіоми є прагматично навантаженими.

- Ідіоми являють собою значну частину загального словникового складу англійської мови.

- Головними сферами вживання ідіом є фамільярно-розмовний стиль та розмовний стиль зниженого регістру.

- Використання ідіом та ідіоматичних висловів під час вивчення іноземної мови, сприяє розвитку комунікативної компетенції.

Список використаних джерел:

1. Апресян Ю. Д. Вибрані праці: в 2 т. М. : Школа «Мови російської культури», 1995. Т. 1: Лексична семантика. Синонімічні засоби. 1995. 715 с.
2. Баранов А. Н., Добровольський Д. О. Идиоматичность і ідіоми. *Питання мовознавства*. 1996. № 5.
3. Виноградов В. В. Про основні типи фразеологічних одиниць у російській мові: вибрані праці. *Лексикологія і лексикографія*. М. : Наука, 1977.
4. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ : Вища школа, 1985. С. 89.
5. URL: <https://studopedia.info/10-32180.html> (дата звернення 24.04.2019).
6. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/news-1-525-4785-angliyska---mova-scho-naybilshyivchaetsya-u-sviti> (дата звернення 24.04.2019).
7. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Англійська_мова (дата звернення 24.04.2019).
8. URL: https://knowledge.allbest.ru/languages/2c0b65635b2ac78b5d43a88421316d36_0.html (дата звернення 24.04.2019).